

Фестывалім

«ЗАЛАТЫ ШЛЯГЕР — 2019»

СКАЗАЎ «БЫВАЙ», АЛЕ АБЯЦАЎ ВЯРНУЦЦА

Феерычны, фантастычны, па-сямейнаму цёплы — гэты фестываль амаль аднагодка незалежнай Беларусі. Налета «Залатому шлягеру» спаўняецца роўна 25 гадоў.

Музычны форум створаны пры падтрымцы Прэзідэнта Беларусі і штогод пачынаецца з яго віншавальных радкоў. Шмат цёплых слоў было сказана і сёлета са святочнай сцэны міністрам культуры Беларусі Юрыем Бондарам і губернатарам вобласці Леанідам Зайцам. Плёну і натхнення пажадаў на адкрыцці свята пасол Расіі ў Беларусі Дзмітрый Мезенцаў. Пры такой магутнай падтрымцы фестываль проста не мае шанцаў на знікненне.

Магчыма, сёлета было крыху меней гасцей і не такі шырокі, як у мінулыя гады, быў размах, але ж цёплыні і шчырасці хапіла на ўсіх. Вялікая зала абласнога Палаца культуры на больш чым тысячу месцаў была цалкам запоўнена на ўсіх «шлягерных» канцэртах. Па законах жанру, калі карціна амаль завершана, карысна яшчэ раз паглядзець на яе збоку і дадаць некалькі апошніх штрыхоў. Гэтыя штрыхі-замалёўкі падрыхтавала карэспандэнт «Звязды».

«Вой, а хто гэта дзяўчынка?» — Таццяну Буланаву нават

адразу не прызналі ў прэс-цэнтры. 50-гадовая артыстка ў спартыўным касцюме хутчэй нагадвала падлетка, чым сталую жанчыну. Такое ўражанне, што яна амаль не змянілася з тых далёкіх 90-х, калі яе засмучанае «Не плач» спявала амаль уся жаночая частка насельніцтва ўжо былой савецкай краіны. Сёння спявачка вельмі дэмакратычная ў жыцці — карыстаецца грамадскім транспартам, ходзіць па крамах без аховы: сцвярджае, што мае дар пераўвасаблення і здольнасць рабіцца непрыкметнай. Сціпла заўважае, што яе песні можна лічыць «залатымі шлягерамі» толькі ўмоўна, а сама яна застаецца прыхільніцай музыкі 80-х, у прыватнасці творчасці Вячаслава Дабрыніна.

Джоандр САНТАС з рускай жонкай Кацярынай.

Буланаву заўсёды балюча перажывае, калі пра яе пішуць негатыў ці скажваюць яе словы, але ставіцца да гэтага мудра: якая-нікая, а рэклама. У асабістым жыцці, кажа спявачка, радасці мала — цяпер, напрыклад, яна перажывае наступствы другога разводу. Але гэты прабел кампенсуе любоўю гледачоў. Дарэчы, яшчэ 15 гадоў таму Таццяне на канцэрце падарылі маленькае кацяня, якое стала паўнаўвасабленнем членам сям'і і з'яўляецца ім дагэтуль.

Саліст гурта «Любэ» Мікалай Растаргуеў адразу ж папярэдзіў: пра хваробу і асабістае жыццё раскаваць не будзе. Затое павесяліў мілым кур'ёзам са свайго творчага жыцця. Неяк «Любэ» па запрашэнні прэзідэнта Малдовы Ігара Дадона выступала на цэнтральнай плошчы Кішынёва. Калі заспявалі сваё знакамітае «За тебя, до доньшка...», ледзь не асекліся — вунь, аказваецца, пра што песня, — мільганула ў галаве. А самымі якаснымі шлягерамі лічыць тыя, якія былі зроблены ў 1960-я: «Цудоўная музыка. Ва ўсім свеце тады быў пад'ём. Нават праект «Старыя песні аб галоўным» палюбіўся многім толькі таму, што там быў якасны песенны матэрыял».

Беларуская поп-фольк-група «Лялькі Карпарэйшн» яшчэ вельмі маладая, каб

Іскі АБАЛЯН спела з Ігарам САПУХАНАВЫМ дуэтам.

гаварыць пра свае шлягеры. Зрэшты, адзін ужо дакладна ёсць — «Сэрца беларуса» на словы і музыку беларускага кампазітара Алега Жукава. Квартэт цёпла прымаюць у Прыбалтыцы і нават блытаюць з «Сябрамі» — у зман уводзяць стылізаваныя беларускія касцюмы, мова і ветлівае слова «сябры». Саліст групы Мікіта Рубацкі прыгадваў, як сёлета ў Літве адна «мудрага ўзросту дама» пасля канцэрта спыталася: «Гэта вы і ёсць той самы першы склад «Сяброў»?»

Сумесныя нумары — асабліва сёлета «шлягера». Так, модны — і хай вас не бянтэжыць наступнае словазлучэнне — беларускі англамоўны дуэт «Атлантыка» выступіў у супрацоўніцтве з Кевінам МакКоем, салістам вядомага нямецкага дыска-гурта 90-х Bad Boys Blue, Іскі Абалян

спела на пару з Ігарам Саруханавым, Сасо Паўліашвілі пранікнёна выступіў з Інай Афанасьевай. Старыя хіты, як той казаў, на новы манер.

...Калісьці фестываль адкрываў новыя імёны ў прамым сэнсе слова: тут праходзіў конкурс маладых выканаўцаў. На жаль, цяпер яго няма. Але новыя імёны ў афішы — абавязковае правіла. **Адзін з тых, хто сёлета звярнуў на сябе ўвагу, — джазмен з Бразіліі Джоандр Сантас.** На «Залаты шлягер» Джоандр прыехаў разам са сваёй рускай жонкай Кацярынай. Тры гады таму яны пазнаёміліся ў Егіпце, дзе абодва знаходзіліся па рабоце: Кацярына займаецца турызмам, а Джоандр музыкой — гэта іх і зблізіла. Цяпер яны падарожнічаюць па джаз-фестывалях і шукаюць новыя тэмы для натхнення.

Год таму пабывалі на вечары джаза ў Мінску і Джоандр вельмі спадабаўся публіцы. У Магілёве сужэнцы зацікавіліся паланэзам Агінскага. Магчыма, наступным разам нас парадуюць аранжыроўкамі беларускіх твораў?

Не забыўся «шлягер» і пра былых сваіх удзельнікаў, якія, на жаль, пайшлі з жыцця. Валяціна Талкунова, Аляксандр Ціхановіч, Ігар Лучанок, Валерый Абадзінскі, Муслім Магамаеў, Віктар Вуячыч, Іосіф Кабзон... Іх фота можна было ўбачыць на выстаўцы, падрыхтаванай абласным інфармацыйным агенцтвам «Магілёўскія ведамасці». І як даніна памяці — відэарад аўтараў і выканаўцаў шлягераў XX стагоддзя на вялікім экране падчас гала-канцэрта.

Новымі карцінамі папоўнілася мастацкая калекцыя «Залатога шлягера». На працягу апошніх некалькіх гадоў пад кіраўніцтвам беларускага мастака і кераміста Анатоля Концуба рэалізуецца незвычайны праект: майстар бярэ ў артыстаў своеасаблівае інтэр'ю ў фарбах, або, як ён яшчэ гэта называе, музычны аўтограф. Прапануе артыстам нешта намаляваць самім або закончыць адну з яго нарыхтовак. Атрымліваецца арыгінальна. Сёлета Таццяна Буланав сонейка намалявала, а Піт Джэйсан з «Прэм'ер-міністра» — джокера. Джоандр Сантас сімвалічна ўпісаў у беларускі пейзаж пальмы і назваў свой твор на беларуска-бразільскі манер «Белазіл».

Налі ЗІГУЛЯ, фота аўтара.

...БУДЗЕ СТВАРАЦЦА АРХЕАЛАГІЧНАЯ КАРТА

КАЛІ Ў НАС З'ЯВІЛІСЯ СЛАВЯНЕ?

Як развіталася тэрыторыя Беларусі ў перыяд Вялікага перасялення народаў, хто прыбываў на нашы землі, адкуль узяліся славяне, ці паўплывалі вікінгі на фарміраванне першых дзяржаўных славянскіх утварэнняў — вось толькі некаторыя тэмы, што цікавяць беларускіх вучоных. Як расказала падчас IV Міжнароднага кангрэса гісторыкаў, прысвечанага 90-годдзю Інстытута гісторыі НАН Беларусі, **загадчык сектара археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар Вольга Ляўко,** ужо назапашаны пэўны матэрыял, які дазваляе не толькі ставіць пытанні, але і даваць на іх адказы, набліжацца да сучаснага разумення тых далёкіх гістарычных эпох і іх узаемасувязі. За апошнія тры гады даследчыкамі знойдзена багата матэрыялу, які неабвержна сведчыць, што славянскі этнас фарміраваўся і на тэрыторыі паўднёва-заходняй Беларусі. Прычым выяўлена даволі многа комплексаў, а гэта паказвае, што рассяленне насельніцтва, якое мае славянскія рысы, было дастаткова інтэнсіўнае...

Выяўлены і сістэматызаваны раней невядомыя помнікі славянскай гісторыка-культурнай спадчыны ў Дзяржынскім раёне (комплекс «Васілеўшчына»). Сенсачыннымі сталі адкрыцці Кардона на Шуміліншчыне — гэты ўнікальны для Усходняй Еўропы помнік VIII—X стагоддзяў на шляху «з варагаў у грэкі», на 200 гадоў старэйшы за шырокавядомае Гнёздава пад Смаленскам.

У Жыткавіцкім раёне адкрытыя самыя старажытныя славянскія матэрыялы, якія датуюцца IV стагоддзем нашай эры і сведчаць, што славяне з'явіліся на тэрыторыі Беларусі на 200 гадоў раней, чым лічылася дагэтуль. Праведзеныя за апошнія два гады даследаванні на тэрыторыі іншых раёнаў пацвярджаюць гэта адкрыццё.

Упершыню ў айчынным гістарычным навуцы цалкам даследаваны ўнутраная пляцоўка і абарончыя ўмацаванні на гарадзішчы мілаградскай культуры каля вёскі Вобчын Любанскага раёна. На археалагічным комплексе Асавец у Бешанковіцкім і Сенненскім раёнах атрыманы ўнікальныя касцяныя і бурштынавыя артэфакты. Важныя для археалагічнай навукі матэрыялы знойдзены падчас раскопак каля вёскі Бірулі ў Докшыцкім раёне і на археалагічным комплексе на рацэ Менка (у Мінскім раёне).

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ІНАВАЦЫІ Ў ПОШУКУ

За апошнія дзесяцігоддзе супрацоўнікамі Інстытута гісторыі ўведзены ў навуковы абарот сотні раней невядомых дакументальных крыніц, што дазволіла значна пашырыць тэмы навуковых даследаванняў, удакладніць ранейшы змест і ўз'яўленыя па многіх праблемах гісторыі, археалогіі і антрапалогіі.

Так, выяўлены дакументы, якія дазволілі ўдакладніць час паступлення Францыска Скарыны ў Кракаўскі ўніверсітэт, два раней невядомыя дакументы Сімяона Скарыны (сына Францыска), а таксама паперы, якія сведчаць аб сустрэчы Францыска Скарыны з Марцінам Лютэрам, аўтограф і выява асабістай пячаткі беларускага гуманіста Васіля Цяпінскага.

З 2012 года сумесна з калегамі з Цэнтра напалеонаўскіх даследаванняў Францыі ладзіцца археалагічная экспедыцыя на месцы пераправы войскаў Напалеона цераз Бярэзіну падчас вайны 1812 года.

Ваеннымі гісторыкамі інстытута ўпершыню сабраны і ахарактарызаваны комплекс айчынных і замежных дакументальных і гістарыяграфічных крыніц, якія адлюстроўваюць маштабы і ступень удзелу беларусаў і жыхароў рэспублікі ў войнах і ваенных канфліктах XX стагоддзя. Варта згадаць пра зборнік дакументаў у шасці кнігах «Краіна ў агні». Над гэтым праектам акадэмічныя гісторыкі сумесна з расійскімі калегамі працавалі амаль дзесяць гадоў.

Наогул, за апошнія дзесяцігоддзе вучоным інстытута апублікавалі звыш 300 кніжных выданняў, больш за чатыры тысячы навуковых артыкулаў.

Адзін з інавацыйных праектаў, якім могуць пахваліцца супрацоўнікі Інстытута гісторыі, звязаны з Нацыянальным паркам «Белавежская пушча». Упершыню ў гістарычнай навуцы выяўлены шэраг унікальных гістарычных, археалагічных, этнаграфічных матэрыялаў. Да таго ж выпрацаваны канкрэтныя рэкамендацыі па практычным выкарыстанні гісторыка-культурнай спадчыны. Як вынік, папулярны ў турыстаў куток Беларусі пачаў знаёміць гасцей не толькі з прыроднымі багаццямі, але і з тутэйшай гісторыяй. У Белавежскай пушчы з'явіўся археалагічны музей пад адкрытым небам, аналагаў якому яшчэ не было ў суседніх дзяржавах. Гарадзішча позняга бронзавага і ранняга жалезнага веку, пабудаванае на аснове навуко-

вых даследаванняў, — толькі пачатак вялікага праекта. У далейшым тут можна будзе знаёміцца з пабудовамі і прадметамі побыту розных археалагічных культур, даведвацца пра матэрыяльнае і духоўнае жыццё старажытнага насельніцтва.

Падчас маштабных работ па добраўпарадкаванні радзівілаўскага палаца ў Нясвіжы даследчыкамі ўпершыню былі вывучаны канструктыўныя асаблівасці планіроўкі профілю рва і сцен бастыёнаў, на аснове якіх распрацаваны і рэалізаваны праекты іх рэканструкцыі па стане на XVI—XVII стагоддзі.

Акадэмічнымі антрапологамі ўпершыню рэканструювана аблічча малалетняга прадстаўніка полацкай княжацкай дынастыі Рагвалодавічаў, чые парэшткі былі выяўлены археолагамі ў кургане XII стагоддзя ў Друцку Талачынскага раёна. Навукоўцы таксама выявілі характэрныя антрапалагічныя рысы старажытнага і сучаснага насельніцтва полацкай зямлі. Вучоным працягнуць развіваць антрапалагічную рэканструкцыю з выкарыстаннем сучасных камп'ютарных тэхналогій. Таксама камп'ютары будуць выкарыстоўвацца для стварэння электронных фондаў інстытута — баз даных, архіваў, публікацый, справаздач, графічных матэрыялаў, што дазволіць павялічыць інфармацыйную забяспечанасць даследаванняў.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.